

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Servisi Nedir?

REHBERLİK SERVİSİNİN TANITILMASI

Okullardaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Amacı :

- Öğrencinin kendini daha iyi tanıması

- Kendini tanıyan insan, yapabileceklerinin ve sınırlarının farkındadır.
- Başarılı olduğu yada kendisini geliştirebileceği alanların bilincindedir ve ulaşılabilir hedefler belirler.
- Kendisiyle barış içerisindedir.
- Başkalarını tanıyabilen insan, karşısındakinin üstüne gereğinden az yada fazla gitmez, nasıl motive edebileceğini, nasıl daha iyi iletişim kurabileceğini yada öğretebileceğini bilir, ve hayal kırıklığına uğramaz.
- Esneklik, tolerans, uyum sağlama ve etkileme becerilerini geliştirir.

- Özelliklerinin farkında olması

- Kendisine açık olan fırsatları ve seçenekleri tanıması
- Kendisi için gerçekçi kararlar alabilmesi, potansiyellerini geliştirebilmesi
- Karşılaştığı engel ve sorunlara karşı uygun baş etme becerileri gösterebilmesi
- Çevresine uyum gösterebilmesi için yürütülen psikolojik yardım hizmetleridir.

Rehberlik Hizmet Alanlarının Sınıflandırılması :

Dolaylı Hizmetler

1. Okul PDR programını hazırlama
2. Konsültasyon
3. Anne-babaya rehberlik
4. Çevre ile ilişkiler
5. Araştırma ve değerlendirme

Doğrudan Hizmetler

1. Psikolojik danışma
2. Oryantasyon
3. Bireyi tanıma
4. Bilgi toplama ve bilgilendirme
5. Yöneltilme ve yerleştirme
6. İzleme

Doğrudan Hizmetler :

1-Psikolojik Danışma Hizmeti Psikolojik danışma bireylerin kendilerini tanımalarına, güçlü ve zayıf oldukları yönlerini bilmelerine, karşılaştıkları durumlara etkili çözümler üretebilmelerine yardımcı olmak amacıyla bir uzman danışman tarafından sunulan yardım hizmetidir.

Öğrencilere değişik uyum sorunları, başarısızlık, karar verme güçlüğü, sınav ve stresle baş etme gibi yapılacak psikolojik danışma hizmetleri teknik ve uzmanlık gerektiren bir konu olduğu için bu hizmetler rehberlik ve psikolojik danışma uzmanlarınca yürütülür.

Fakat, öğrenciyi tanımak, ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmek, alan seçimine yardımcı olmak, etkili ders çalışma tekniklerini kazandırmak türündeki hizmetleri öncelikle öğretmenler yerine getirir. Çünkü, bu yardım için öğrencinin psikolojik yardım talebinde bulunması beklenmemelidir

2-Oryantasyon Hizmeti

Oryantasyon hizmetinin,uyum sağlayıcı,koruyucu ve önleyici olmak üzere üç ayrı boyutu vardır. Okullarda Oryantasyon hizmetleri kapsamında yapılan başlıca uygulamalar şu şekilde düzenlenebilir;

- Okulun bulunduğu çevrenin sosyal,kültürel ve ekonomik özellikleri
- Okulun fiziki koşulları ve olanakları hakkında bilgi verme
- Okulun kısa tarihçesini verme
- Okulun öğretim programını tanıtmak
- Okulun kurallarına ilişkin yasa ve yönetmelikleri tanıtmak
- Ders dışı etkinlikler hakkında bilgi verme
- Sunulan rehberlik hizmetleri hakkında bilgi verme

3-Öğrenciyi Tanıma Hizmetleri Geleneksel eğitim anlayışında, öğretim, öğrencilerin belirlenmiş hedefler doğrultusunda yetiştirilmesi süreci olarak tanımlanır. Bu süreçte öğrenci farklı ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri, ihtiyaçları ve gelişim sorunları olan önemli bir varlık olarak değil, bir nesne olarak görülür.

Öğrenciyi merkeze alan günümüz eğitim anlayışında ise öğrencinin yukarıda sayılan bütün özellikleri dikkate alınarak, birey geliştirilmesi gereken değerli bir varlık olarak kabul edilir. Bu nedenle öğrenciyi tanıma hizmetleri, bilgilendirme, yönlendirme ve yerleştirme, izleme ve psikolojik danışma hizmetlerinin önkoşulu niteliğindedir.

4-Bilgi toplama ve Bilgilendirme Hizmetleri Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bilgi toplamanın amacı,kendisine yardım edilecek kişinin ihtiyacı olan bilgiyi sağlamaktır.Bu amacın gerçekleşmesi için mümkün olduğunca bireye,çok alternatifler içeren zengin bir seçim imkanı sunmak gerekmektedir.

Eğitsel bilgiler; öğrencinin öğrenim yaşamı boyunca ihtiyaç duyabileceği okul içi eğitsel etkinlikler, program ve derslerin içerikleri, okul kuralları, okulda ve okul çevresinde yararlanabileceği eğitsel olanaklar, verimli çalışma ve başarılı olma yolları ve üst eğitim kurumları hakkındaki bilgilerdir.

Mesleki bilgiler; öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerine uygun mesleki yönelimde bulunabilmeleri amacıyla meslekleri tanıtıcı bilgilerdir.

Kişisel bilgiler; öğrencilerin kişisel gelişim ve uyumunu desteklemeyi amaçlayan bedensel, zihinsel, psikososyal gelişim ve kişiler arası ilişkilerle ilgili bilgilerdir

5-Yönlendirme ve Yerleştirme Hizmetleri Bireyin ilgi, yetenek, ihtiyaç ve özellikleri dikkate alınarak bir eğitim programına, sosyal bir gruba ya da işe yerleştirilmesi, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin elde ettiği verilere dayanarak yapılırsa daha sağlıklı bir hizmet sunulmuş olur. Burada amaç öğrenciyi yönlendirmek ve zorlamak değil, onun kendine uygun alanlara yönelmesini, kendisi için daha doğru seçimler yapmasını sağlamaktır.

6-İzleme Hizmetleri Psikolojik danışma ya da rehberlik hizmetlerinin sonucunda bir okula, sınıfa, işe ya da sosyal gruba katılan kişilerin ne durumda olduklarını, uyum sağlayıp sağlamadıklarını izlemek için kurulan rehberliğin **süreklilik** ilkesine dayanan bir hizmettir. Bunun için hizmet sunulan birey ile uzman arasındaki iletişim kanalının sürekli açık tutulması gerekmektedir.

Dolaylı Hizmetler :

1-Program ve Plan Hazırlama Hizmetleri Okul rehberlik hizmetleri belli bir program ve plan içerisinde yürütülür.

Okullarda öğretim yılı başlamadan önce hazırlanan ve öğretim yılı boyunca yapılacak PDR çalışmalarını gösteren programa "Okul PDR programı denilir". Bu programı hazırlamada en önemli sorumluluk okul psikolojik danışmanına düşerken, iş birliği ilkesine dayalı olarak okul müdürü ve sınıf rehber öğretmenlerine de bazı görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu görevler Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'nde şu şekilde belirtilmiştir.

Okul müdürü; okulun PDR hizmetlerinin yürütülmesiyle ilgili yıllık program ve yürütme planının hazırlanmasını sağlar ve uygulamasını izler.

Psikolojik danışman; rehberlik programının ilgili kısmının uygulanmasında sınıf öğretmenlerine rehberlik eder. Okulun tür ve özelliklerine göre gerekli eğitsel ve mesleki rehberlik etkinliklerini planlar, programlaştırarak uygular veya uygulanmasına rehberlik eder.

Sınıf rehber öğretmeni; okulun PDR programı çerçevesinde sınıfın yıllık çalışmalarını planlar ve bu planlamanın bir örneğini PDR servisine sunar.

2-Konsültasyon (Müşavirlik- Danışman) Hizmetleri Bireyin kendi gelişimi süreci içinde ona katkı sağlayabilecek kişilerin bilgilendirilmesi, ortak bir rehberlik anlayışının oluşturulması ve işbirliğinin sağlanması için gerçekleştirilen hizmettir.

İşbirliği karşılıklı yardımlaşma, rehberlik uygulamalarını birlikte programlama ve yürütme, hizmetler sunulurken işi-etkinliği birlikte yaparak öğrenilir.

Konsültasyon Çalışmaları Arasında Yapılabilecek Bazı Çalışmalar

- Velilere okulun amacını, programını ve politikasını tanıtmak
- Öğrencilere okulda kazandırılması hedeflenen davranışların evde desteklenmesini sağlama
- Evde öğrenciyi olumsuz etkileyen koşulları olumluya dönüştürme
- Okulda daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturma
- Olumsuz öğretmen davranışlarını değiştirme çalışmaları
- Öğrenme ve çalışma gücü olan öğrencileri tanıma ve bunlarla ilgili olan öğretmenlerle işbirliği yapma.

3-Çevre ile İlişkiler Okul, içinde bulunduğu çevreyi etkileyen ve çevreden de etkilenen bir kurumdur. Bu nedenle okul yöneticisi, psikolojik danışman ve okulda görevli diğer öğretmenlerce okulun çevresel özelliklerinin bilinmesi ve çevreyle ilişkilerin sürdürülmesi gerekir.

Çevre ile ilişkiler içinde okulun çevreye tanıtılması da önemlidir. Okulun özelliklerinin, ihtiyaçlarının, çevreye katkılarının çevre tarafından bilinmesi, çevrenin okula olan ilgisini artıracak ve okulun çevre tarafından desteklenmesini sağlayacaktır. Bu amaçla okulu tanıtıcı gazete, broşür veya dergi çıkarılabileceği gibi yerel basından da yararlanılabilir.

4-Araştırma ve Değerlendirme Hizmetleri Okullarda ki PDR hizmetleri bilimsel ve profesyonel düzeyde yürütülen hizmetlerdir. Bu nedenle yapılacak çalışmaların gerçekçi olarak belirlenmesi ve yapılan çalışmalarında etkililiğinin değerlendirilmesi araştırma ve değerlendirme hizmetlerini zorunlu hale getirir.

Okullardaki Araştırma ve Değerlendirme Çalışmaları İçin Bazı Örnekler

- Tüm okul veya bir sınıfta uygulanan PDR hizmetlerinin sonuçlarının incelenmesi
- Öğrencilerle yürütülen psikolojik danışma hizmetlerinin sonuçlarının değerlendirilmesi
- Öğrencilerin psikolojik yardım ihtiyaçlarının saptanması
- Grup ve sınıf içi rehberlik çalışmalarının değerlendirilmesi
- Okuldan mezun olan öğrencilerin yöneldiği okullar, alanlar ve mesleklerinin belirlenmesi
- Öğrenciler arasındaki sosyal ilişkilerin de uyum durumlarının incelenmesi

5-Anne-Babalara Rehberlik Hizmetleri Anne-babaların davranış ve tutumlarının çocuğun okul yaşamını ne şekilde etkilediğini ortaya koyan çeşitli araştırmalar vardır. Diğer yandan çocuğun okul yaşantıları da anne-babalara çeşitli şekillerde etkilemektedir. Çocuğun okula başlaması, okula uyum çabaları, ev ödevleri, başarısızlık, sınav kaygısı gibi konular çocuk için önemli olduğu kadar, anne-babalar için belki daha önemlidir. Çünkü çocuklar konunun önemini henüz anne-babalara kadar kavrayabilecek düzeyde değillerdir.